

Bouwstenen voor goed online onderwijs

Voor docenten van de Universiteit Leiden

Hoger onderwijs: het ontwerpen van één hoorcollege of werkgroep

(foto van pixabay.com)

Gepubliceerd door het Interfacultair Centrum voor Lerarenopleiding, Onderwijsontwikkeling en Nascholing (ICLON), Universiteit Leiden

Juni 2020

Auteurs: dr. Michiel Dam, dr. Christel Verberg en Heleen Verkiel

**Universiteit
Leiden**
ICLON

Bij ons leer je de wereld kennen

Inhoud

Inleiding	3
Om rekening mee te houden.....	4
Didactiek komt vóór techniek.....	4
Regie houden.....	5
Opbouw van een hoorcollege of werkgroep	7
Introductie	7
Introductie - kenmerken.....	7
Introductie - mogelijkheden	8
Introductie - voorbeeld.....	8
Uitvoering	9
Uitvoering – kenmerken	9
1. Directe Instructie – kenmerken.....	9
Directe instructie - mogelijkheden	9
Directe instructie - digitale middelen	9
2. Meester- gezel - kenmerken.....	10
Meester- gezel - mogelijkheden.....	10
Meester – gezel - digitale middelen.....	10
3. Begeleid ontdekken - kenmerken	10
Begeleid ontdekken - mogelijkheden.....	10
Begeleid ontdekken - digitale middelen	10
3a Samenwerken als onderdeel van begeleid ontdekken.....	10
Samenwerken - mogelijkheden	10
Samenwerken - digitale middelen.....	11
Samenwerken - voorbeeld	11
Afsluiting	11
Afsluiting – kenmerken.....	11
Afsluiting - mogelijkheden	12
Afsluiting - digitale middelen	12
Afsluiting - voorbeeld	12
Bijlage 1 Voorbeeld Hoorcollege.....	13
Bijlage 2 Voorbeeld Werkgroep	15

Inleiding

Uw online en afstandsonderwijs: 'didactisch en praktisch'

Bent u docent in het hoger onderwijs en heeft u behoefte om uw onderwijs op afstand en online op een didactisch verantwoorde en praktische manier vorm te geven, dan biedt dit document u toepasbare handreikingen.

Bij het snel omschakelen naar online onderwijs was er in eerste instantie veel aandacht voor vragen als 'Hoe kan ik mijn reguliere hoorcollege of werkgroep omzetten in een online variant?' Praktische tips voor dit soort vragen kunt u vinden op de Teaching support website van de Universiteit Leiden (verkorte URL: <https://edu.nl/6jk3p>)

Na de eerste hectiek van snel omschakelen naar online onderwijs, door een docent 'internet improvisatie'¹ genoemd, is het tijd om aandacht te besteden aan een gedegen opgebouwd online onderwijsmoment zoals hoorcollege en werkgroep.

In dit document staan we stil bij het ontwerpen van één onderwijsmoment (hoorcollege/werkgroep).

Voor studiejaar 2020-2021 zullen ook hele vakken her-ontworpen moeten worden omdat (een groot deel van) het onderwijs voorlopig online zal worden blijven aangeboden. Hiervoor komt een andere vorm van ondersteuning.

Onderwijskundige inspiratiebronnen:

- ICLON Research-blog 'Teaching and learning from home – what we have learned from pre-covid-19 times' W. Admiraal. Zie <https://researchblog.iclon.nl/teaching-and-learning-from-home-what-we-have-learned-from-pre-covid-19-times/> of <https://edu.nl/fyj9v>
- Didactief online 'Diep leren op afstand', F. Janssen. Zie <https://didactiefonline.nl/blog/blonz/diep-leren-op-afstand> of <https://edu.nl/mf9rm>

¹ 'Dit is geen online onderwijs maar internet improvisatie', artikel op NRC.nl van 22 april 2020

Om rekening mee te houden

Bij onderwijs op afstand en onlineonderwijs, spelen een aantal zaken een rol:

- Een verschil tussen synchroon en asynchroon onderwijs: vindt het onderwijs synchroon plaats, dus gelijktijdig voor alle studenten of vindt het asynchroon plaats, waarbij de student zelf bepaalt wanneer hij/zij het onderwijs volgt in de gegeven periode.
- Ondersteuning door organisatie: iedere onderwijsorganisatie ondersteunt een aantal tools. In dit document wordt een aantal genoemd. ICT-tools die ondersteund worden door Universiteit Leiden zijn:
 - Kaltura Live Room
 - Kaltura Capture
 - Discussiefora in Blackboard en in Brightspace
 - Peermark voor peer review in Blackboard en in Brightspace
 - Rubrics in Blackboard en in Brightspace om toetsen te beoordelen
 - Pitch2Peer voor presentaties in Blackboard en Brightspace
 - Microsoft Teams
 - Skype for bussines
 - Office 365 en OneDrive

Check voordat u een online tool gaat gebruiken bij de ICT-coördinator/Privacy officer of die tool wordt ondersteund én **AVG-proof** is!

- Studeerduur/aandachtspanne:
 - De verhouding tussen online interactie en voorbereiden/studeren van de student ligt bij afstandsonderwijs ongeveer op 1:3. Voor een les van 60 minuten betekent dit circa 20 minuten online interactie en circa 40 minuten zelf studeren. Voor een college van 4 uur betekent dit maximaal 1,5 uur online interactie en 2,5 uur zelf studeren (voorbereiding, verwerking, et cetera).
 - De aandacht voor vooraf opgenomen filmpjes blijkt af te nemen na circa 6 minuten.

Tip:

Wees u ervan bewust dat u misschien nog niet veel ervaring heeft met online onderwijs en het gebruik van de verschillende tools. Er kan van alles misgaan, maak daar geen punt van. Reflecteer op wat goed ging en wat beter zou kunnen en deel uw ervaringen met collega's.

Didactiek komt vóór techniek

Leerdoelen zijn het uitgangspunt voor het onderwijs, ongeacht waar of wanneer het onderwijs plaatsvindt. Dus ook bij online of afstandsonderwijs is dit wat u doet:

1. Formuleer de **leerdoelen** voor uw hoorcollege of werkgroep;
2. Kies de best passende **didactische werkvormen/leeractiviteiten** (instructie – interactie – opdracht – samenwerken - spel) om de leerdoelen te behalen;
3. Ga op zoek naar de best passende **digitale tool(s)**.

Mocht er geen geschikte digitale tool beschikbaar zijn (bijvoorbeeld omdat het niet AVG-proof is

of de onderwijsinstelling het niet ondersteunt) check dan of met een andere activiteit het leerdoel behaald kan worden.

Houd bij elke keuze die u maakt het model '*constructive alignment*' van Biggs in gedachte; de leerdoelen en leeractiviteiten moeten zijn afgestemd met de **toetsing**.

En nogmaals: Kijk eerst naar de didactiek en dan pas naar technische mogelijkheden.

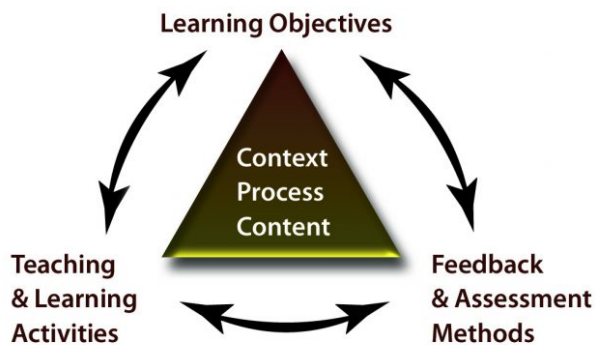

Fig. 1 Constructive alignment, Biggs & Tang, 2011

Regie houden

Als docent bent u niet enkel inhoudelijk expert, maar ben u ook de regisseur van het onderwijsmoment zelf. Dat verandert niet wezenlijk bij online onderwijs.

Zie onderstaande tabel:

Regulier/op locatie	Online synchroon
Sta op tijd bij de deur van de lesruimte.	Wees op tijd in uw online omgeving aanwezig.
Begroet de studenten, controleer aanwezigheid.	Begroet elke student met naam, controleer aanwezigheid (tip: Laat uw studenten inloggen met hun voornaam, dan komt die in beeld en kunt u ze daarmee aanspreken).
Zorg voor een opgeruimd bureau en schoon bord.	Zorg voor een opgeruimd bureaublad (geen rekeningnummers, chatsites of persoonlijke informatie open hebben staan). Controleer ook de achtergrond van uw camera.
Zet en leg je materialen klaar.	Zet uw materialen in de online omgeving klaar (PowerPoint, documenten, quiz).
Studenten zijn stil en docent neemt het woord.	Microfoons van de docent aan en van alle studenten uit.
Hou het tempo erin.	Zoek naar het juiste tempo, meestal een minder hoog tempo dan in een regulier college.
Breng veel interactie aan en maak resultaten zichtbaar via whiteboards, handen opsteken, et cetera.	Breng veel interactie aan en maak resultaten zichtbaar via online tools Mentimeter, Socrative, PresentersWall, et cetera.
Verdeel de aandacht over alle studenten.	Spreek studenten gericht aan: 'Tamara, wat denk jij over...'

Tip:

Maak heldere afspraken met de studenten voordat u gaat lesgeven en laat ze weten hoe ze u buiten de colleges om kunnen bereiken.

Opbouw van een hoorcollege of werkgroep

Een onderwijsmoment is grofweg uit drie delen opgebouwd, ongeacht waar of wanneer het onderwijs plaatsvindt.

Introductie	Uitvoering	Afsluiting
Activerende start Leerdoelen Aansluiten bij voorkennis	Directe instructie (Uitleg en opdrachten)	Reflectie Formatieve feedback Toetsing Integratie kennis
	Meester-gezel (Docent demonstreert of laat een video zien hoe het moet)	
	Begeleid ontdekken (Studenten zoeken -al dan niet samenwerkend - informatie om een opdracht, vraag, casus op te lossen)	

Hierna staan per deel mogelijkheden, digitale hulpmiddelen en een voorbeeld genoemd. In de bijlagen staan een voorbeeld van zowel grootschalig- als kleinschalig onderwijs.

Introductie

Introductie - kenmerken

Het is belangrijk om als docent heldere leerdoelen te hebben voor colleges en werkgroepen en deze ook naar studenten te communiceren. Leerdoelen staan vaak niet op zichzelf, maar maken deel uit van leerlijnen binnen het vak of vakgebied en bouwen voort op wat studenten al kennen en kunnen.

Tip:

Maak helder wat u van de studenten verwacht en benoem de leerdoelen expliciet hardop bij de start van hoorcollege/werkgroep.

Een van de meest effectieve manieren om aandacht te richten op leerdoelen, relevante voorkennis te activeren en motivatie te laten ontstaan om te leren, is het gebruik van een activerende introductie door bijvoorbeeld gebruik te maken van een voorbeeld of een casus.

De activerende introductie moet voldoen aan een aantal eisen:

1. Het moet relevant zijn voor de student vanuit zijn/haar leefwereld. Het kan een authentieke toepassing zijn van de leerstof, een beroep, een wetenschappelijke setting of iets uit de actualiteit waardoor studenten interne motivatie ontwikkelen om actief mee te *willen* doen. U kunt het leerdoel als vraag formuleren om zo de nieuwsgierigheid van de studenten te wekken en hun behoefte antwoord te vinden aan te wakkeren.
2. Het dient relevante voorkennis en vaardigheden te activeren, zodat hierop makkelijk kan worden voortgebouwd.
3. Het fungeert als een mentale kapstok die betekenis verleent aan specifieke kennis en vaardigheden. In bijvoorbeeld een casus kunnen veel concepten en vaardigheden samenkomen en kan samenhang of integratie van belangrijke kennis en vaardigheden van uw vak (de grotere lijn) zichtbaar gemaakt worden.

Als docent kunt u bij de introductie al enigszins inzicht krijgen in wat studenten al weten. Dit inzicht stelt u weer in staat om de uitleg of andere vorm van hulp aan te passen aan wat studenten nodig hebben.

Introductie - mogelijkheden

- Instructievideo vooraf opnemen en laten bekijken (asynchroon), eventueel met vragen tussendoor;
- Video zelf presenteren in een online omgeving (synchroon);
- Verhaal of casus online laten lezen (asynchroon);
- Screencast opnemen met spraak (asynchroon);
- Voorkennis activeren met een quiz (synchroon en asynchroon).

Introductie - digitale middelen

- Instructievideo via je eigen camera of Edpuzzle (eventueel vragen tussendoor plaatsen);
- Video zelf online presenteren in MS teams, Kaltura (screen share);
- Verhaal of casus op een website (eventueel zelf website maken, Google Sites);
- Screencast opnemen via PowerPoint (audio toevoegen per slide);
- Quiz aanmaken op Mentimeter, Socrative, lessonUP, MS Teams (Forms), PresentersWall.

Let op

- Check voordat u een online tool gaat gebruiken bij de ICT-coördinator/Privacy officer of die tool wordt ondersteund én **AVG-proof** is!
- Gebruik bij online platforms nooit uw eigen privé-account (bijvoorbeeld Google account) maar altijd uw ULCN-account (in verband met de verwerkersovereenkomst).

Introductie - voorbeeld

Introductie op een concept/thema uit uw vakgebied.

Leerdoelen onderwijs:

1. De student kan aan de hand van een stelling een authentiek actueel thema bespreken vanuit meerdere kanten;
2. De student kan met behulp van wetenschappelijke literatuur argumenten voor en tegen een stelling schriftelijk onderbouwen.

Vorbereidingsopdracht voor de student:

Bekijk eerst het filmpje op YouTube en beantwoord de vragen tussendoor (gemaakt door de docent op Edpuzzle). Kies een van de onderstaande stellingen en schrijf een kort essay in Word waarbij je de gekozen stelling met een voor- en een tegenargument beargumenteert, daarbij gebruikmakend van tenminste drie wetenschappelijke relevante publicaties. (Hier kunnen nog verdere voorwaarden aan verbonden worden).

Upload dit verslag in Brightspace uiterlijk drie werkdagen voor de werkgroepbijeenkomst.

Bij aanvang van het onderwijsmoment kunt u een aantal krantenkoppen/websites/nieuwsberichten laten zien waarbij de actualiteit van het thema naar voren komt.

Uitvoering

Uitvoering – kenmerken

Welke leeractiviteiten/didactische werkvormen u kiest hangt af van:

- de leerdoelen;
- kenmerken van de studenten zoals verwachtingen, zelfregulerend vermogen, verwachte niveau waarop geleerd wordt, eerdere ervaringen met leeractiviteiten;
- passende digitale middelen.

Hieronder drie instructiemodellen die worden gebruikt om studenten te laten leren en gewenste leerdoelen te bereiken.

1. Directe Instructie – kenmerken

Directe instructie is een instructiemodel waarbij de docent een leidende en instruerende rol heeft. De docent legt na zijn introductie van een hoorcollege of werkgroep eerst de benodigde concepten of vaardigheden uit, waarna de studenten met de leerstof aan de gang gaan in de vorm van opdrachten. Al dan niet met begeleiding van de docent.

Tip:

Beperk de directe instructie en bedenk op welke manier(en) je de studenten actief kunt laten zijn tijdens de instructie, bijvoorbeeld vragen stellen via de chat, quizvragen via Mentimeter, enzovoort.

Directe instructie - mogelijkheden

- Geef uitleg;
- Zet deelopdrachten klaar.

Directe instructie - digitale middelen

- Geef uitleg via een screencast in PowerPoint met alle stappen en informatie;
- Zet deelopdrachten klaar in Blackboard;
- Maak gebruik van daartoe ontwikkelde websites met filmmateriaal.

2. Meester-gezel - kenmerken

Meester-gezel leren is een instructiemodel waarbij leren vooral plaatsvindt door middel van imitatie. De docent (of andere expert) demonstreert eerst hoe een handeling of proces moet worden uitgevoerd. Daarna imiteren studenten dit proces tot ze het zelf kunnen. In dit model heeft de docent ook vaak een leidende rol in het begin van de les, gevolgd door fasen waarin de docent samen met de studenten leert.

Meester-gezel - mogelijkheden

- Voordoen op video of iemand het voor laten doen op video;
- Samen met (groepen) studenten taak oplossen (synchroon).

Meester-gezel - digitale middelen

- Eigen video maken met camera;
- Video uitkiezen op YouTube;
- Samen met een groep studenten in MS Teams de opdracht uitvoeren.

3. Begeleid ontdekken - kenmerken

Begeleid ontdekken is ten slotte het derde instructiemodel. In deze benadering staat het ontdekken door studenten centraal. De student 'bouwt' daarbij als het ware zijn eigen kennis en/of vaardigheid op in een proces van experimenteren en uitzoeken. De rol van de docent kan hierbij sterk verschillen. Veelal laat de docent studenten na het introduceren van de opdracht en instructie op verwachte uitkomsten relatief vrij in het opzetten van hun eigen benadering. De docent kan hier differentiëren; niet iedere student heeft immers dezelfde ondersteuning nodig. Vooraf kan de docent al inschatten welke ondersteuning studenten eventueel nodig zouden kunnen hebben (bij leerproces of de inhoud). Deze kan de docent vast klaarzetten in de elektronische leeromgeving en die studenten die het nodig hebben daar zo nodig op wijzen (hulp op maat).

Begeleid ontdekken - mogelijkheden

- Indelen in groepen;
- Hulp op maat klaarzetten (lijst met websites of uitgewerkte info of processtappen);
- Eisen/criteria duidelijk maken.

Begeleid ontdekken - digitale middelen

- Breakout rooms in Kaltura;
- Een gedeeld document in Google Docs;
- Hulp op maat op een Google site of in MS Teams

3a Samenwerken als onderdeel van begeleid ontdekken

Samenwerken - mogelijkheden

Samenwerken kan zowel gedurende de online les plaatsvinden als tussen de colleges door. Bepaal vooraf of de studenten via een door u bepaald platform moeten samenwerken of dat ze keuzevrijheid hebben. Dit hangt ook af van of je als docent inzicht wil krijgen in het samenwerkingsproces zelf of enkel het resultaat wilt zien.

Samenwerken - digitale middelen

- Discussiefora in Blackboard en Brightspace
- Breakout rooms in Kaltura
- Twitter, Instagram
- Pitch to Peer
- Online samenwerken in Google Classrooms; MS Teams

Samenwerken - voorbeeld

De Jig-saw (ofwel expert) methode kan ook online plaatsvinden. Stel dat u in uw onderwijs vier verschillende perspectieven op een thema aan de orde wilt stellen. Als voorbereiding kunnen de studenten de tekst/theorie over de vier perspectieven doornemen. Als docent bereidt u een casus voor met een aantal gerichte vragen voor de studenten. Tijdens de online les in Kaltura Live Room verdeelt u de studenten over break out rooms met maximaal vier à vijf studenten per subgroep. Iedere subgroep moet de casus vanuit één perspectief behandelen. Als docent kunt u in iedere subgroep meekijken. Vervolgens laat u de studenten plenair terugkomen en verdeelt u ze in nieuwe subgroepen op een dusdanige manier dat ieder perspectief in iedere subgroep vertegenwoordigd is. Per subgroep moeten ze nu iedere vraag van de casus vanuit de vier perspectieven beantwoorden. Vervolgens kunt u dit plenair nog nabespreken door een discussie te starten over de verschillen en overeenkomsten in de casusuitwerking met betrekking tot de vier perspectieven.

Afsluiting

Afsluiting – kenmerken

Reflecteren en feedback geven gebeurt uiteraard niet enkel aan het eind van het college of de werkgroep maar ook tussendoor tijdens de online sessie, alsook tussen de colleges door en aan het eind van een collegereeks.

Het gaat hierbij om terugkijken op product en op proces en hoe je daartoe gekomen bent en wat je de volgende keer wilt behouden en wat je de volgende keer anders zou doen. Dit is zowel voor de student als voor de docent.

Er wordt hierbij gekeken naar wat een student al kan. Wilt u daar een cijfer aan hangen dan is dat summatief toetsen. Denk dan ook altijd aan de kwaliteitscriteria van toetsing als validiteit, betrouwbaarheid en transparantie. Voor meer informatie over digitaal summatief toetsen zie de [Handleiding Digitaal toetsen van de Universiteit Leiden](https://edu.nl/8vt9t) (verkorte URL: <https://edu.nl/8vt9t>; alleen toegankelijk met een ULCN-account).

Als u kijkt naar wat een student al kan en u wilt het koppelen aan welke stap de student hierna moet zetten dan is dat formatief toetsen of formatief handelen. Tussentijds (formatief) toetsen helpt om studenten betrokken te houden tijdens online onderwijs.

Zoals gezegd kunnen zowel de studenten als ook de docent reflecteren, feedback geven en/of toetsen. Belangrijk is om onderscheid te maken in *proces* en *product*. Wilt u bijvoorbeeld als docent studenten feedback geven op het behaalde resultaat - dus de gemaakte opdracht -, of op het samenwerkingsproces? Ook kunt u als docent reflecteren op uw eigen rol.

Afsluiting - mogelijkheden

Feedback:

- Feedback geven op een document in bijvoorbeeld MS Teams;
- Studenten peer feedback laten geven op elkaars producten bijvoorbeeld aan de hand van een rubric.

Reflecteren:

- Reflecteren in een online sessie bijvoorbeeld in Kaltura Live Room als onderdeel van het college/werkgroep;
- Quiz gedurende de online sessie om in te schatten waar de studenten staan. (Meerkeuze) vragen die vooral gericht zijn op het toetsen van kennis ('omschrijf', 'benoem', 'identificeer', 'definieer', et cetera.) en begrip ('onderscheid', 'herken', 'classificeer', 'selecteer', et cetera.) zijn met name geschikt voor quizvragen *gedurende* een college/werkgroep;
- Huiswerkopdracht waarbij de vragen of opdrachten gericht zijn op verbanden leggen in plaats van op directe informatie die te vinden is in een boek of op het internet. Bijvoorbeeld toepassings- en inzichtgerichte open vragen of het oplossen van een casus.

Afsluiting - digitale middelen

- Quiz aanmaken op Mentimeter, Socrative, lessonUP, MS Teams (Forms), PresentersWall, Kahoot, et cetera.
- MS Teams, Onedrive;
- Peergrade.

Afsluiting - voorbeeld

Tijdens de online les kan door middel van een quiz een aantal vragen gesteld worden over de leerstof. De uitkomsten kunnen meteen zichtbaar worden gemaakt, waardoor het voor u als docent meteen duidelijk is welke onderdelen misschien verdere uitleg behoeven. U kunt dan besluiten ofwel een huiswerkopdracht te geven, ofwel vragen te inventariseren rondom het specifieke onderdeel, ofwel aan een student vragen om de vraag met betrekking tot het specifieke onderdeel te beantwoorden.

Tijdens de online sessie, tussen de colleges door en aan het eind van een collegereeks kunt u de deelnemers in groepjes aan een open vraag, casus, of iets dergelijks laten werken. Tijdens een college/werkgroep kan dat door de studenten in een Kaltura Live Room. Ze kunnen dit ofwel plenair terugkoppelen (bijvoorbeeld een screenshot van het whiteboard uit de breakout room) of in een product alleen gericht aan de docent. Vooraf is duidelijk gemaakt aan welke eisen de uitgewerkte opdracht moet voldoen.

Bijlage 1 Voorbeeld Hoorcollege

Grootschalig onderwijs

Context:

Webinar voor docenten die lesgeven aan de universiteit over hoe regulier werkgroepenonderwijs omgezet kan worden in online onderwijs met gebruikmaking van Kaltura Live Room. Rond de 90 docenten namen deel aan deze synchrone online sessie.

Tip:

Sommige deelnemers melden zich al 15 minuten of eerder aan voor de sessie. Zet daarom ruim van te voren de PPT aan in de Kaltura Live Room met op de eerste slide de naam van de sessie en de docent(en) en informatie als:

- Check your mic and camera
- Use Chrome
- We start at xxx am/pm
- Contact ISSC in case of technical problems
- All participants are muted by default
- Webinar will be recorded (hopefully...)

Introductie:

De introductie bestond uit een aantal onderdelen:

- Introduceren trainers;
- Afspraken maken over manier van vragen stellen: niet via de chat maar via de 'raise hand'-knop;
- Doelen van de bijeenkomst benoemen;
- Kennismaking met elkaar door middel van een online quiz met meerkeuzevragen, met behulp van PresentersWall.

Uitvoering:

Dit webinar was een demonstratie van online onderwijs, over welke keuzemogelijkheden er zijn en waarom je als docent wanneer wat kiest.

Gedurende de sessie werd de breakout room gebruikt waarbij vier à vijf docenten samen discussieerden over de door de docent opgegeven vraag.

Tip:

Zeker bij een eerste keer is het fijn als een collega meedoet in de online sessie als 'moderator'. U verzorgt zelf het onderwijs en de moderator helpt bij technische zaken en kan de opmerkingen en vragen op de chatfunctie bundelen en inbrengen.

Afsluiting:

Reflectie:

De docent vroeg aan de deelnemers om voor zichzelf op te schrijven één element dat duidelijk is en één element dat nog niet duidelijk is (reflectie deelnemer).

Via Mentimeter werd een open vraag gesteld en een woordenwolk zichtbaar gemaakt. De antwoorden krijgt de docent in een pdf. Dat is feedback voor de docent over wat ging goed en wat beter kan.

Toetsing van de leerdoelen:

Alleen formatief: gedurende de sessie door de antwoorden en de vragen van de deelnemers en aan het eind van de sessie door uitkomsten van het reflectiemoment.

Integratie kennis: deelnemers koppelen informatie aan eigen onderwijservaringen. Laatste slide bevat ook een e-mailadres waar de deelnemers in een later stadium hun vragen over hun eigen online onderwijs kunnen voorleggen.

Bijlage 2 Voorbeeld Werkgroep

Kleinschalig onderwijs

Context:

Een werkgroep over 'begeleiding van onderzoek'. De studenten zijn elf masterstudenten die binnenkort bachelorstudenten gaan begeleiden bij het doen van onderzoek.

Tip:

Zet vooraf in de Kaltura Live Room alle documenten en links klaar.

Introductie:

Vooraf een voorbereidingsopdracht:

De masterstudenten kregen per e-mail de voorbereidingsopdracht. Deze bestond uit het doornemen van de PPT en het lezen van literatuur. De PPT had een voice-over waardoor bij een aantal slides wat meer achtergrondinformatie kon worden gegeven. De PPT bevatte ook een slide met de leerdoelen van het onderwijs en een aantal slides met opdrachten die vooraf gemaakt moesten worden. De uitwerking moest tijdens de online synchrone sessie bij de hand gehouden worden.

Opdrachten waren

1. Een kennismakingsopdracht (een foto kiezen);
2. Ervaringen met begeleiding beschrijven (wat ging goed en wat kon beter);
3. Literatuur lezen en vragen beantwoorden over het model Keller;
4. Vragen formuleren die ze (de masterstudenten) aan een bachelorstudent zouden kunnen stellen om een onderzoekende houding te stimuleren.

Online sessie:

Het doel van de online sessie was om de opdrachten te bespreken, de masterstudenten gelegenheid te bieden vragen te stellen die ze hadden na het maken van de voorbereidingsopdrachten en ervaringen met elkaar uit te wisselen. Daarnaast kon de docent extra toelichting geven op de literatuur en praktijk.

De online les was opgebouwd uit twee delen van 45 minuten met daartussen een pauze van 15 minuten.

De online sessie vond plaats in een Kaltura Live Room en iedereen had de camera aan. De introductie in de online sessie bestond uit twee delen, namelijk een introductie met betrekking tot de technische aspecten en een introductie met betrekking tot de inhoud (leerdoelen en de eerste opdracht).

Uitvoering:

In Kaltura werd de PPT (zonder voice-over) geopend en iedere slide langsgeslepen om te checken of er vragen waren, en/of er werd extra toelichting gegeven door de docent.

De tweede huiswerkopdracht werd in subgroepjes in breakout rooms besproken en per groepje plenair teruggekoppeld.

Tip:

Als de deelnemers in de breakout room zitten, maak dan een screenshot of foto van het overzicht wie in welke room zit. Dan kan je daarna plenair de studenten met naam en room aanspreken.

Ook de derde huiswerkopdracht werd in de breakout rooms besproken. Het model heeft vier aspecten en bij aanvang van de plenaire nabespreking heeft de docent het Kaltura-notitievel geopend en per aspect één student aangewezen als notulist om aantekeningen te maken over wat er tijdens de plenaire discussie naar voren kwam rondom dat aspect. De docent gaf deze vier studenten 'moderator notitie'-rechten. Na afloop heeft de docent deze 'note' met alle notities opgeslagen en als file opgeslagen.

Tip:

Maak een student verantwoordelijk voor de verslaglegging en/of samenvatting van (een deel van) de discussie.

De antwoorden op de vierde opdracht moesten de studenten individueel in de chatfunctie zetten en vervolgens heeft de docent plenair de antwoorden besproken en studenten ook op elkaar laten reageren.

Afsluiting:*Online sessie:*

Reflectie: De docent vroeg aan iedere student 'Wat neem je mee uit deze sessie?'. Ze schreef de antwoorden op.

Toetsing van de leerdoelen: niet expliciet aan het einde van de sessie maar wel gedurende de sessie door vragen van de docent, door de vragen die studenten stelden en de uitleg die studenten aan elkaar gaven.

Integratie kennis: integratie van kennis vond tijdens deze sessie plaats doordat de studenten de inhoud van de leerstof toepasten op hun eigen ervaringen. Zo deden ze leerervaringen op die ze kunnen meenemen naar de toekomstige begeleidingssituatie. Tijdens een later te bepalen intervisiemoment vindt ook de check van integratie plaats.

Achteraf:

Na afloop heeft de docent de notities over de vier aspecten van het model, de antwoorden op de vierde opdracht en de antwoorden op de reflectievraag gemaïld naar de studenten.